

CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN KHOA HỌC CÔNG NGHỆ VỚI VẤN ĐỀ KHAI THÁC GIÁ TRỊ CỦA CÁC DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA ĐỂ PHÁT TRIỂN DU LỊCH Ở TP. CẦN THƠ

Lê Văn Thành

Khu Di tích lịch sử chiến thắng Ông Hào - Huyện Phong Điền

Nguồn: Internet

1. Khái quát hệ thống di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn Tp. Cần Thơ

Theo số liệu thống kê của Ban Quản lý di tích Tp. Cần Thơ, tính đến tháng 10/2018 Tp. Cần Thơ có 33 di tích lịch sử - văn hóa được xếp hạng. Trong đó có 13 di tích cấp quốc gia, 20 di tích cấp thành phố. Các di tích phân bố rộng khắp các quận, huyện trên địa bàn Tp. Cần Thơ. Đối với di tích cấp quốc gia, phần lớn tập trung tại các quận nội thành. Trong đó, quận Bình Thủy chiếm đến 53,8% (7 di tích), quận Ninh Kiều có 2 di tích, huyện Phong Điền 2 di tích, quận Cái Răng có 1 di tích và huyện Cờ Đỏ có 1 di tích. Đối với di tích cấp thành phố, quận Ô Môn chiếm tỷ lệ cao nhất với 5 di tích; các địa phương như quận Ninh Kiều, quận Cái Răng, quận Thốt Nốt, huyện Phong Điền, mỗi nơi đều có 3 di tích; các địa phương còn lại như quận Bình Thủy, huyện Thới Lai, huyện Vĩnh Thạnh có 1 di tích cấp thành

phố. Ngoài ra, Tp. Cần Thơ còn rất nhiều di tích chưa được xếp hạng. [nguồn: Ban Quản lý di tích Tp. Cần Thơ].

Theo Danh mục di tích lịch sử - văn hóa mà Ban Quản lý di tích Tp. Cần Thơ công bố thì hệ thống các di tích lịch sử - văn hóa đã được xếp hạng trên địa bàn Tp. Cần Thơ được phân loại thành nhiều nhóm như: Nhóm di tích kiến trúc nghệ thuật (5 di tích - cấp quốc gia); nhóm di tích lịch sử (27 di tích, trong đó 8 di tích cấp quốc gia; 19 di tích cấp thành phố) và nhóm di tích khảo cổ (1 di tích cấp thành phố). Đặc biệt, trong 33 di tích được xếp hạng thì có đến 17 (chiếm 51,5%) di tích gắn liền với phong trào cách mạng của người dân Cần Thơ trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ cứu nước.

Có thể nói, hệ thống các di tích lịch sử- văn hóa là một trong những tài nguyên nhân văn quan trọng góp phần tạo nên sự

đa dạng, phong phú về bản sắc văn hóa của cộng đồng nơi đây. Vì vậy, trong nhiều năm nay, chính quyền Tp. Cần Thơ đã dành nhiều nguồn lực để bảo tồn, tôn tạo các di tích để giữ gìn sự trường tồn của chúng trong tiến trình phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội chung của Tp. Cần Thơ.

2. Khái quát về chiến lược phát triển khoa học công nghệ của Tp. Cần Thơ

Thực tiễn phát triển kinh tế, xã hội của đất nước và thế giới hiện nay cho thấy khoa học công nghệ đóng vai trò đặc biệt quan trọng. Đó chính là nền tảng, cơ sở tạo đà thúc đẩy sự phát triển toàn diện mọi lĩnh vực của mỗi đất nước, địa phương.

Nhận rõ sức mạnh và sự hữu ích vượt trội của khoa học công nghệ, ngày 05 tháng 9 năm 2014, UBND thành phố Cần Thơ đã ra quyết định Số: 2428/QĐ-UBND Về việc phê duyệt “Chương trình khoa học và công nghệ thành phố Cần Thơ giai đoạn 2014-2020 và tầm nhìn đến năm 2030”. Chương trình này đã xác định mục tiêu chung trong việc phát triển khoa học công nghệ của Tp. Cần Thơ như sau: “Phát triển đồng bộ các lĩnh vực khoa học kỹ thuật, khoa học công nghệ, khoa học xã hội và nhân văn, khoa học tự nhiên; tập trung phát triển khoa học và công nghệ phục vụ tăng trưởng xanh trên nền kinh tế tri thức. Đến 2020, Cần Thơ trở thành trung tâm đầu mối khoa học và công nghệ vùng Đồng bằng sông Cửu Long trọng tâm trong các lĩnh vực công nghệ sinh học, công nghệ thông tin, công nghệ chế tạo, công nghệ chế biến...” [khoản 1, điều 1, QĐ2428].

Ở phần mục tiêu cụ thể, chương trình xác định các chỉ tiêu đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030 như giá trị sản phẩm công nghệ cao và ứng dụng công nghệ cao khoảng 45% GDP; Tốc độ đổi mới công nghệ, thiết bị 10-15%/năm giai đoạn 2011-2015 và trên 20%/năm giai đoạn 2016-2020; Giá trị giao dịch của thị trường khoa học và công nghệ tăng trung bình 15%/năm; Phần đầu tăng tổng đầu tư xã hội cho khoa học và công nghệ đạt 1,5% GDP vào năm 2015 và trên 2% GDP vào năm 2020; Phần đầu tăng tổng đầu tư xã hội cho khoa học và công nghệ đạt 1,5% GDP vào năm 2015 và trên 2% GDP vào năm 2020; Bảo đảm mức đầu tư từ ngân sách nhà nước cho khoa học và công nghệ không dưới 2% tổng chi ngân sách nhà nước hàng năm;... [khoản 1, điều 1, QĐ2428].

Để thực hiện kế hoạch phát triển khoa học công nghệ, chính quyền Tp. Cần Thơ xác định cần thực hiện 05 chương trình nhánh: 1- Nghiên cứu và triển khai ứng dụng công nghệ trọng điểm phục vụ phát triển kinh tế tri thức; 2- Nghiên cứu ứng dụng khoa học và công nghệ vào sản xuất, đời sống xã hội, môi trường và an ninh quốc phòng; 3- Xây dựng và phát triển nguồn lực khoa học và công nghệ; 4- Đổi mới tổ chức hoạt động khoa học và công nghệ; 5- Xây dựng và phát triển thị trường khoa học và công nghệ. [khoản 3, điều 1, QĐ2428].

Từ sự khái quát trên cho thấy, chính quyền Tp. Cần Thơ đã xây dựng chiến

lược phát triển khoa học công nghệ toàn diện, phù hợp với tiềm lực và vị trí chính trị, kinh tế, văn hóa của địa phương so với toàn bộ khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Những thành tựu về khoa học, công nghệ do chương trình này sẽ có những đóng góp hữu ích cho sự phát triển toàn diện về kinh tế, văn hóa, xã hội, trong đó việc khai thác các giá trị văn hóa của di tích lịch sử - văn hóa ở Tp. Cần Thơ.

3. Tiềm năng và thực trạng áp dụng khoa học công nghệ và khai thác giá trị các di tích lịch sử - văn hóa vào phát triển du lịch ở Tp. Cần Thơ

Trong bối cảnh công nghiệp 4.0 như hiện nay, khi mà công nghệ ngày càng thâm nhập vào mọi ngõ ngách của đời sống xã hội, trong khi con người ngày càng bị lôi cuốn vào các hoạt động giải trí hiện đại, việc áp dụng các thành tựu của khoa học công nghệ vào khai thác giá trị nhân văn, lịch sử, nghệ thuật từ hệ thống các di tích lịch sử - văn hóa vào phát triển du lịch ở Cần Thơ là cần thiết. Có như vậy, việc giới thiệu các giá trị của hệ thống di tích lịch sử - văn hóa đến với công chúng mới trở nên sinh động, hấp dẫn và thu hút được du khách. Đó chính là phương cách hữu hiệu để mang lại “sức sống” mới trong hoạt động bảo tồn, phát huy hệ thống các di tích lịch sử - văn hóa hiện nay trên địa bàn Tp. Cần Thơ.

Thực tế việc áp dụng khoa học công nghệ vào khai thác giá trị di sản văn hóa để phát triển du lịch không phải quá mới ở Việt Nam. Ví dụ điển hình là tại cuộc trưng bày chuyên đề “Từ Dinh Norodom đến Dinh Độc Lập 1868 – 1966” ở Tp. Hồ Chí Minh. Đây là lần đầu tiên những thành tựu khoa học công nghệ tiên tiến được sử dụng để thể hiện các chủ đề chính của cuộc trưng bày như sử dụng công nghệ 3D để tạo ra các

Các di tích lịch sử tại Cần Thơ: Nhà thờ họ Dương, Chùa Ông, Lăng tưởng niệm Thủ khoa Bùi Hữu Nghĩa, Chùa Hội Linh - Nguồn: T.B

không gian trưng bày 3 chiều; sử dụng công nghệ để xử lý âm thanh, ánh sáng nhằm tạo nên một không gian trưng bày vừa trang nghiêm, vừa sang trọng, sống động; sử dụng nghệ thuật sắp đặt, kỹ thuật xử lý hình ảnh để tái hiện một giai đoạn lịch sử nhiều thăng trầm của Sài Gòn xưa gắn với Dinh Độc Lập. Có lẽ đặc biệt nhất ở cuộc trưng bày này là đơn vị tổ chức sử dụng công nghệ media trình chiếu video clip và màn hình tương tác thông qua hệ thống cảm ứng vân tay để phục vụ quan khách. Tất cả những điều đó đã mang đến cho khách tham quan những cảm xúc, trải nghiệm chân thực, gần gũi, hấp dẫn.

Quay lại với trường hợp Tp. Cần Thơ, thực tế hiện nay, việc sử dụng thành tựu khoa học công nghệ vào bảo tồn, phát huy các giá trị di sản văn hóa, cũng như để khai thác các giá trị của hệ thống di tích lịch sử - văn hóa vào phát triển du lịch còn rất hạn chế. Hầu như hiện vật tại các di tích lịch sử - văn hóa được trưng bày theo kiểu “rất truyền thống”. Quanh năm chúng nằm im, kín đáo trong các tủ trưng bày. Không gian trưng bày cũng thuần túy được thiết kế sao cho thuận “đặt, để” hiện vật hơn là tạo ra sự thích thú, hấp dẫn cho quan khách; ánh sáng phục vụ trong phòng trưng bày chỉ mang tính chất “chiếu sáng” hơn là tạo nên sự sinh động, giúp cho hiện vật được tỏa sáng các giá trị quý giá của mình. Tất cả những hạn chế đó đã góp phần tạo nên cảm giác nhàm chán, tẻ nhạt cho du khách khi đến tham quan tại các di tích.

Trong bối cảnh đó, việc chính quyền Tp. Cần Thơ nhấn mạnh đến việc “Tập trung nghiên cứu ứng dụng công nghệ ưu tiên (công nghệ sinh học, công nghệ thông tin, công nghệ chế tạo, công nghệ chế biến, công nghệ vật liệu mới) trong các lĩnh vực nuôi trồng nông nghiệp và thủy sản, y sinh, năng

lượng, giao thông vận tải, xây dựng, kinh tế biển và các lĩnh vực có liên quan phục vụ phát triển kinh tế - xã hội các địa phương” [khoản 2, điều 1, QĐ2428]; và thực hiện chương trình “Nghiên cứu ứng dụng khoa học và công nghệ vào sản xuất, đời sống xã hội, môi trường và an ninh quốc phòng” đã mở ra những tiềm năng, cơ hội lớn cho các di tích lịch sử - văn hóa ở Tp. Cần Thơ áp dụng những thành tựu khoa học công nghệ để thu hút du khách đến với di sản, từ đó góp phần phát triển du lịch văn hóa ở địa phương này.

4. Tạm kết

Tóm lại, Tp. Cần Thơ là một trong những địa phương có hệ thống di tích lịch sử - văn hóa đa dạng, giàu bản sắc văn hóa. Những di sản này góp phần tạo nên bề dày tài nguyên văn của Tp. Cần Thơ, tạo nền tảng để thúc đẩy sự phát triển loại hình du lịch văn hóa. Tuy nhiên thực tế hiện nay, giá trị các di sản này chưa phát huy đúng với tiềm năng của mình, việc ứng dụng công nghệ vào phát huy giá trị của di tích rất hạn chế. Vì lẽ đó, du khách chưa thật sự bị thu hút, cảm thấy hấp dẫn khi đến tham quan những di tích này. Xong, điều này có thể cải thiện đáng kể nếu cơ quan quản lý nhà nước có những chủ trương phù hợp, đúng đắn để đưa những thành tựu khoa học công nghệ từ hiệu quả của “Chương trình khoa học và công nghệ thành phố Cần Thơ giai đoạn 2014-2020 và tầm nhìn đến năm 2030” mà chính quyền Thành phố đã ban hành và đang trong quá trình thực hiện./.

